

החוק והשלכותיו המשפטיות

עו"ד מיכאלי "לבזוק היטב את סבירות הדרישות"

עו"ד ונוטריון גיורא מיכאלי, שהרצה בכנס השפכים, כותב על הפן המשפטי בנושא שפכי הרפתות ומביא את ההיבטים החוקתיים וכיצד הרפתן צריך להתמודד עם החוק •

גבי פורמט מיוחד. לאחר קבלת התכנית הניטור יכול "המפעל" (הרפת) להביא בפני התאגיד את טענותיו לתכנית הניטור – תוך 15 ימי עסקים. התאגיד חייב להגיב על הטענות תוך 7 ימי עסקים. לאחר מכן מעביר התאגיד את התכנית בצירוף הטענות שלכם לאישור ממונה סביבה. ממונה הסביבה רשאי להפחית ניטורים, על פי הערות הרפת, אך הוא צריך אישור לכך מממונה שפכי תעשייה. אם ממונה סביבה לא הודיע על אישור התכנית תוך 60 ימים – רואים את התכנית מאושרת וזאת גם אם הסיבה לחוסר תגובתו היא העובדה שלא מצא זמן או לא רצה לדון בתכנית הכוללת את ההערות שנשלחו על ידי הרפת. הוא הדין בבקשה לשינוי תכנית ניטור לאחר שהתכנית הראשונה כבר אושרה.

בערעורים על החלטות אלה או על אי-החלטות, ניתן לפנות לבית המשפט. הדיגומים עולים כסף כפי שנקבע בכללים אחרים שפורסמו. כמו כן הכללים קובעים תשלומים הנוספים שיש לשלם לתאגיד אם מזרמים למערכת שפכים בערכים הגבוהים מהמותר, תשלומים העלולים להגיע עד פי 6 מאגרת שירותי ביוב שמשלמים, על פי הפרמטר שלא שהופר. יש לקחת לתשומת הלב כי לאחר קבלת החיוב מהתאגיד, ניתן להגיש טענות על החיוב בתוך 30 יום בלבד ובכתב. בנוסף, החוק מסמיך את התאגיד לכפות סנקציות מידיות – במקרה של סיכון למערכות תאגיד הביוב הוא יכול להפסיק או לצמצם את קליטת השפכים. כמו כן יכול גם לבצע עבודות נדרשות על חשבון בעל הרפת. התעלמות מדרישת התאגיד לביצוע פעולות שנקבעו על ידו מהווה עבירה שהקנס למקרה אחד יכול להגיע לסכום של 225,000 ליחיד אן סכום של 450,000 ש"ח אם הרפת מנוהלת במסגרת תאגיד. מציינת "פתרון חלופי" על ידי הזרמה למקור מים אחר או מתן אפשרות של "גלישה" עצמאית ולא מוסדרת, נכנסת לתחום העבירות של חוק המים, שם הקנסות גבוהים יותר.

הוצאה כספית

לסיכום סקירה קצרה זו יש לזכור – הפרה של הכללים החדשים, עם כל אי הנוחות וההוצאות הנלוות להם, משמעותה הוצאה כספית עצומה למשק החקלאי מקנסות והוצאות משפטיות. לכן, אם להמליץ על התנהלות רצויה, יש מקום כי כל חקלאי יבחן את סבירות דרישות תאגיד המים וביוב, הן לגבי הניטורים, סוגם ותדירותם והן לגבי פעולות שיש לבצע על פי הוראות התאגיד הנ"ל ולא לחשוש לערער על הדרישות, להצטייד בחוות דעת מקצועיות, לבצע בדיקות מקבילות לגבי ניטורים שנעשו על ידי התאגיד אם נראה כי התוצאות אינן תואמות את המציאות, לדרוש שינויים בדרישות התאגיד וברמת הניטורים הנדרשת, אך בעיקר להקפיד שלא לחרוג מהכללים לגבי רמת השפכים המוזרמת. מאחר ובסופו של יום ייתכן כי ערעורים אלה יגיעו לביהמ"ש, ירצה ביהמ"ש לבחון האם פעלתם כראוי והאם דרישות התאגיד היו בלתי סבירות. ▲

כידוע, החל משנת 2016 החליט מחוקק המשנה לכלול את הרפתות כ"מפעל" עליו חלים כללי תאגידי מים וביוב (שפכי מפעלים המוזרמים למערכת הביוב) תשע"ד-2014. מבחינת משקי הרפתות, למרות שאין מדובר בחקיקה ישירה של הכנסת, הרי שלגביהם מדובר בדבר חקיקה מחייב השואב כוחו מחוקים. לכן, יש לזכור כי ככל שתהיה ביקורת או ערעור על פעולות של רשויות בנושא זה, הם יידונו על פי כללי פרשנות של חוקים ויאכפו על

על החקלאי לבדוק היטב את הדרישות. עו"ד מיכאלי

פי הוראות החוקים. עוד יש לזכור כי כחיקוק הדן בעניינים מקצועיים, כימיים/ביולוגיים, השופט שידון ושאינו מבין דבר וחצי דבר בתחומים אלה (בדרך כלל), ייטה לקבל את חוות דעת הרשויות או ימנה מומחים מטעמו על מנת שיפרשו לו את המצב בשטח. מדובר בחקיקה שיש בצידה סנקציה עונשית של קנסות, עיצומים כספיים, הטלת הוצאות ביצוע על מפר הכללים ועוד. החוק המסמיך על פי הותקנו הכללים החדשים הוא חוק תאגידי מים וביוב, תשס"א-2001. בתוספת השלישית של הכללים כלולות גם הרפתות כ"מפעל" שעליו חלים הכללים.

- מטרת הכללים קבועה בסעיף 1 לכללים:
- (1) להסדיר את ההזרמה של שפכי התעשייה באופן שלא תגרום לנזק במערכת הביוב של חברה או של כל גורם אחר, לפעולת הזרמת הביוב ולתהליכי הטיפול בשפכים או להשבת קולחים;
 - (2) למנוע מטרדים ונזקים לציבור או לסביבה הנגרמים משפכי תעשייה;
 - (3) להבטיח שחברה תאסוף, תסלק ותטפל בכל שפכי התעשייה המוזרמים אל מערכת הביוב שלה באופן שלא יגרום לפגיעה כאמור בפסקה (1);
 - (4) להבטיח שמפעל לא יזרים בין במישרין ובין בעקיפין, למערכת הביוב שפכי תעשייה העלולים לגרום לפגיעה כאמור בפסקה (1).

להכין תכנית ניטור

הגוף איתו יש לרפת ממשק צמוד, בקשר ליישום הכללים בשטח, הוא תאגיד המים והביוב שבכללים הוא נקרא "החברה". מדובר בתאגיד שבסמכותו לטפל בשפכים שבתחומו, לרבות מועצה אזורית או מקומית אם לא קיים תאגיד מים וביוב. תאגיד המים והביוב הוא שקובע את תכנית הניטור שמכתיבים הכללים והוא רשאי לשנות את הכללים אחת לשנתיים. בתכנית הניטור נקבעות נקודות דיגום וסוג הדיגומים ומספר הדיגומים שיש לבצע, לדעת תאגיד הביוב, שלא יפחת מארבעה דיגומים לשנה. מובן שתאגיד יכול לדרוש יותר דיגומים. על התאגיד להודיע לרפת על תכנית הניטור על

